

Miliony złotych w błoto? NIK ujawnia finansowe absurdy w AOTMiT

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: czwartek, 26, czerwiec 2025 09:21

Katarzyna Sekuła

Odśłony: 2125

Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli, funkcjonowanie Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMiT) zostało ocenione negatywnie. Nieprawidłowości stwierdzono w każdym z trzech kontrolowanych obszarów: organizacji pracy Agencji, efektywności realizacji zadań ustawowych oraz gospodarowania środkami publicznymi. Najwięcej uchybień – bo aż 73,3% – dotyczyło właśnie finansów publicznych. Skala oraz charakter stwierdzonych nieprawidłowości, takich jak nieuzasadnione wydatki, brak nadzoru i planowania oraz przyznawanie nagród i dodatków bez odpowiednich podstaw prawnych, świadczą o poważnym kryzysie zarządzania i braku skutecznej kontroli wewnętrznej.

AOTMiT, powołana przez Ministra Zdrowia w 2005 r. jako jednostka opiniodawczo-doradcza w systemie ochrony zdrowia, od 2015 roku realizuje również zadania związane z taryfikacją świadczeń zdrowotnych. Celem kontroli NIK była ocena legalności, gospodarności i efektywności realizacji tych zadań. Kontrola ta była efektem zarówno wcześniejszych ustaleń NIK, jak i licznych doniesień medialnych.

Najpoważniejsze zastrzeżenia dotyczyły nieprawidłowo ustalonego odpisu z NFZ na rok 2024, wynoszącego 82 mln zł. Ustalono go bez odniesienia do faktycznego zapotrzebowania Agencji, mimo że posiadała ona wystarczające środki – fundusz zapasowy przekraczał 32 mln zł, wolne środki sięgały 70 mln zł, a zysk na koniec 2023 r. wyniósł ponad 50 mln zł. Działanie to zostało uznane za nierzetelne, a niewykorzystane środki powiększyły wolne środki do 124 mln zł. W efekcie Minister Zdrowia zrezygnował z przekazania kolejnego odpisu na rok 2025.

Kontrolerzy zwrócili także uwagę na brak dokumentacji dotyczącej sposobu kalkulacji odpisu oraz nieprzeprowadzenie aktualizacji planu finansowego mimo znacznych różnic między planowanymi a rzeczywistymi wydatkami. Przykładowo, w 2024 r. Agencja wydała tylko 36% zaplanowanej kwoty na „usługi obce” oraz zaledwie 18,8% na „materiały i energię”.

Kolejnym istotnym obszarem krytyki był nieadekwatny do skali zadań i potrzeb kadrowych rozbudowany aparat kierowniczy. Spośród 255 zatrudnionych osób, aż 37 zajmowało stanowiska kierownicze – w niektórych biurach (np. kadr i księgowości) niemal każdy pracownik pełnił funkcję kierowniczą. Agencja nie sporządzała planów zatrudnienia, co uniemożliwiało ocenę racjonalności struktur personalnych. Liczbę etatów na kolejne lata ustalano w trybie „roboczym”, bez odpowiedniej dokumentacji źródłowej.

Bardzo poważne zastrzeżenia NIK wzbudziło także gospodarowanie funduszem nagród. W ciągu niespełna 3,5 roku Agencja wydała na nagrody miesięczne niemal 19 mln zł. Przeciętna miesięczna kwota nagrody przypadająca na pracownika wynosiła od 1,6 do 2,2 tys. zł. Najwięcej otrzymywali dyrektorzy – ich roczne nagrody sięgały nawet 87 tys. zł. Co istotne, nagrody przyznawano bez określonych kryteriów – wystarczyło „należycie wykonywać obowiązki” i przestrzegać zasad BHP. W 2024 r. Agencja wydała na nagrody więcej niż Ministerstwo Zdrowia, mimo że zatrudniała trzykrotnie mniej pracowników.

NIK ujawniła też przypadki przyznawania dodatków specjalnych bez podstaw. Dotyczyło to m.in. dyrektora Biura Kadr, który przez dwa lata pobierał dodatek za kontakty ze związkami zawodowymi, mimo że w tym czasie związki w Agencji nie funkcjonowały. Zidentyfikowano również naruszenia w zakresie wypłaty dodatków kierowniczych – jak np. w przypadku osoby kierującej zespołem zamiejscowym w Krakowie, która nie spełniała formalnych wymogów, a mimo to otrzymywała najpierw dodatek kierowniczy, a następnie funkcyjny – łącznie niemal 67 tys. zł.

Miliony złotych w błoto? NIK ujawnia finansowe absurdy w AOTMiT

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: czwartek, 26, czerwiec 2025 09:21

Katarzyna Sekuła

Odsłony: 2125

Dopełnieniem obrazu niegospodarności były nieuzasadnione wydatki na lokale i parkingi. W latach 2023-2024 Agencja przeznaczyła ponad 81 tys. zł na wynajem mieszkania w Warszawie, które miało służyć pracownikom zamiejscowym, choć nie prowadzono żadnej ewidencji korzystających z lokalu. Koszty najmu miejsc parkingowych dla prywatnych samochodów pracowników przekroczyły 1 mln zł, a umowy najmu biur w Krakowie zawarto na wyjątkowo niekorzystnych warunkach, ograniczających możliwość ich rozwiązania. Dodatkowo Agencja sfinansowała remont łazienki w wynajmowanym lokalu za ponad 37 tys. zł.

W 2024 r. odnotowano także przypadki nieuzasadnionych podróży taksówkami z miejsca zamieszkania oraz przelotu do Szczecina w celu inwentaryzacji, która... nie została ogłoszona ani przeprowadzona.

Zwieńczeniem oceny jest fakt, że mimo tych uchybień, Agencja przez trzy kolejne lata (2021–2023) informowała w oświadczeniach o stanie kontroli zarządczej o skuteczności i adekwatności swoich działań, nie planując żadnych środków naprawczych.

W konsekwencji, NIK sformułowała łącznie 14 wniosków pokontrolnych do Prezesa AOTMiT. Dotyczyły one m.in. dostosowania wysokości odpisu do rzeczywistej sytuacji finansowej Agencji, ograniczenia kosztów najmu, kontroli wydatków Rady Przejrzystości i Rady ds. Taryfikacji, czy zaprzestania wypłaty dodatku specjalnego dyrektorowi Biura Kadr. Sześć wniosków zostało zrealizowanych, siedem jest w trakcie realizacji, a jeden nie został zrealizowany.

Do Ministra Zdrowia skierowano dwa wnioski: o konieczność przeprowadzania rzetelnej analizy przed opiniowaniem wysokości odpisu oraz o wzmocnienie nadzoru nad planowaniem i realizacją budżetu Agencji – zwłaszcza pod kątem legalności i gospodarności wydatków.

Całokształt ustaleń NIK wskazuje na głęboko zakorzenione problemy organizacyjne, finansowe i zarządcze w AOTMiT, wymagające nie tylko doraźnych korekt, lecz także systemowej przebudowy nadzoru, mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz planowania strategicznego tej instytucji.

Więcej informacji na stronie www.nik.gov.pl

Źródło: NIK